

Pohjois-Karjalan

TRENDIT

talouskatsaus 2/2024

*Talouden elpymisestä merkkejä
kesää kohti mentäessä*

Kalevala-elokuva lisää
Bomban houkuttelevuutta

Karjalan kultalinjasta halutaan
kansallinen menestystarina

Teollisuuden vienti
positiivinen yllätys

Metallissa notkahdus,
muovi elpyi kasvuvauhtiin

Talouden elpymisestä merkkejä kesää kohti mentäessä

-1,8

Pohjois-Karjalan yrityssektorilla syntyi Tilastokeskuksen suhdannetietojen mukaan kuluvan vuoden alkupuoliskolla kaikkiaan 4,2 miljardin euron kokonaisliikevaihto. Liikevaihtosumma laski 75,6 miljoonaa euroa eli 1,8 prosenttia verrattuna vuoden 2023 vastaavaan ajankohtaan. Mii-
nusmerkistä huolimatta kehitys-
kuva parantui verrattuna viime vuoden loppupuoliskon tilanteeseen, jolloin liikevaihto laski 5,4 %.

Oleellisinta on, että tilanne parantui vuoden 2024 edetessä: ensimmäisellä vuosineljänneksellä liikevaihto vielä laski 4,8 %, mutta toisella neljänneksellä päästiin jo kasvun makuun (+1,1 %).

Tammi-kesäkuun kattavan tarkastelujakson heikoin kuukausi oli maaliskuu, jolloin taloutta rasittivat työtaistelut. Alkuvuoden kehitys oli maakunnassa myös vahvempaa – tai käytännössä vähemmän heikkoa – kuin koko maan tasolla, sillä valtakunnallisesti yrityssektorin liikevaihto laski 3,6 %.

Maakunta- ja seutukuntatason liikevaihtolukuja veti maakunnassa alaspäin erityisesti teollisuuden ja rakentamisen liikevaihdon kehitys. Rakentamisen liikevaihto laski 46 miljoonaa euroa (-13,6 %) ja teollisuuden liikevaihto 64,4 miljoonaa euroa (-4,0 %). Teollisuuden liikevaihdon laskuun vaikuttivat tällä kertaa erityisesti tek-

nologiateollisuuden toimialat, joskin muovituotteiden valmistuksessa kuljettiin vastavirtaan ja alan liikevaihto kasvoi 8,4 milj. euroa. Todettakoon, että teollisuussektorin kehityskuva oli kuitenkin nousujohteinen, kuten oheisen sivun päätoimialojen kehitystä kuvaava kuviokin todistaa.

Kasvulukuja löytyi myös palvelu-
aloilta ja kaivostoiminnasta, joskin vielä maltillisilla. Tässäkin on huomattava, että tilanne parani toisella vuosineljänneksellä suurimmalla osalla toimialoja selvästi. Toisella neljänneksellä kaksinumeroiseen kasvuprosentteihin päästiin muovituotteiden valmistuksessa, kaivostoiminnassa ja metsäbiotaloudessa. Poikkeuksiakin löytyi, rakentamisen taantuma syveni vuoden edetessä entisestään. Suurista toimialoista myös kaupan alalla toinen vuosineljännes oli hieman ensimmäistä heikompi.

Sekin on muistettava, että vaikka inflaatiovauhti hidastui parin prosentin tasolle, reaalihintainen kehitys oli nyt julkaistuja lukuja vaisumpaa. Kaiken kaikkiaan näyttää kuitenkin siltä, että suunta olisi jo pohjalta ylöspäin.

Kun inflaatiovauhti on oleellisesti hidastunut ja korot laskevat, talouden voi odottaa hiljalleen vahvistuvan. Vaikka julkinen sektori elää säästö-
paineissa, itäisen Suomen ahdinkoonkin on vihdoinkin herätty muutenkin

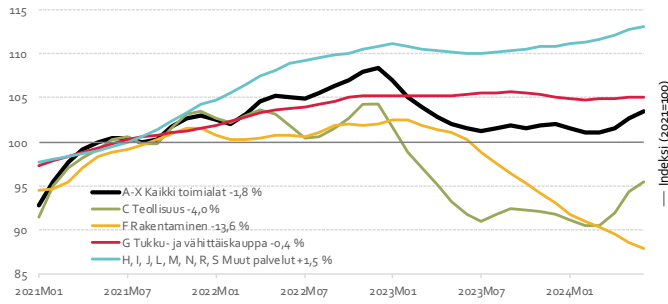
kuin puheiden tasolla. Maakunnan kärkihankkeita – GTK Mintecin maailman mittakaavassakin ainutlaatuisesta koetehdasinvestoinnista jo ikuisuushankkeelta tuntuneeseen Karvion siltaan – eteni syksyn budjetiriihessä, ja energiahankkeiden pulonkaulana ollut Fingridin kantaverkko on saamassa vahvistusta.

Valtakunnan tason syksyiset uutiset kertovat taloustilanteen heikkenemisestä ja hetken aikaa valoisammalta näyttäneet tulevaisuudennäkymät ovat jälleen synkistymässä. Työllisyystilanne on heikentynyt ja uusia uutisia yritysten muutosneuvotteluita tulee lähes päivittäin. Tässä tilanteessa olisi tärkeää, että usko tulevaisuuteen säilyy ja pääsisimme vihdoin eteenpäin.

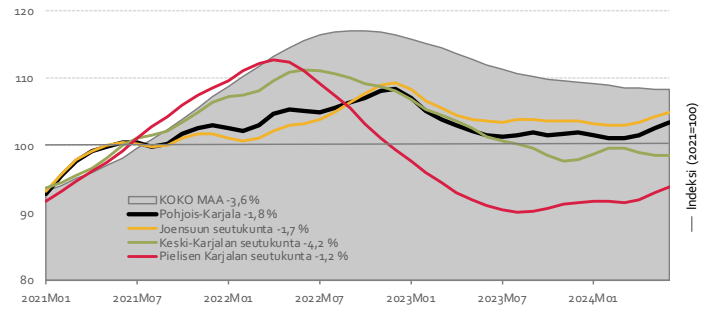

Kimmo Niiranen
maakunta-asiamies
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto

Liikevaihdon kehitys päätoimialoilla

Liikevaihdon kehitys seutukunnittain

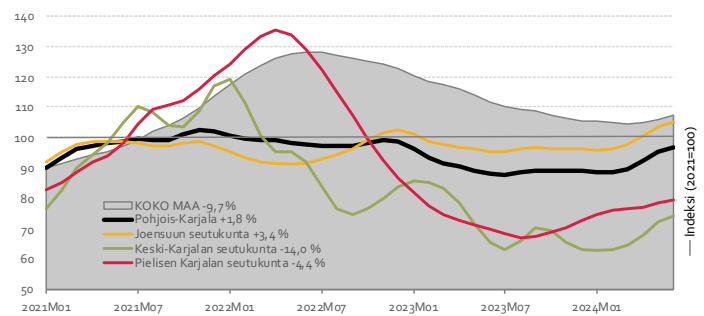

Indeksi 100 on vuosi 2021. Vuoden 2024 tiedot tarkentuvat vuoden 2025 loppuun asti.

Toimialanumerointi on Tilastokeskuksen TOL 2008 -luokituksen mukainen.

Kuvaajien selitteiden prosenttiluku on viimeisimmän puolivuotiskauden muutos edellisen vuoden vastaavasta ajankohdasta.

Teollisuuden viennin (TOL C) kehitys seutukunnittain

Kehitys Pohjois-Karjalassa

kirjaintason toimialat

	Liikevaihto 1 000 €		Muutos	
	1.-6.2023	1.-6.2024	1 000 €	%
Kaivostoiminta ja louhinta (TOL B)	28 262	30 772	2 510	8,9
Hallinto- ja tukipalvelutoiminta, tieteellinen ja tekninen toiminta (TOL M+N)	178 934	184 165	5 231	2,9
Majoitus- ja ravitsemistoiminta (TOL I)	89 485	91 493	2 007	2,2
Muut palvelut (TOL HIJLMNRS)	725 216	736 223	11 007	1,5
Tukku- ja vähittäiskauppa (TOL G)	1 030 171	1 025 539	-4 632	-0,4
Kaikki toimialat A-X	4 276 810	4 201 204	-75 606	-1,8
Kuljetus ja varastointi (TOL H)	183 810	178 869	-4 940	-2,7
Teollisuus (TOL C)	1 610 323	1 545 921	-64 402	-4,0
Rakentaminen (TOL F)	338 840	292 855	-45 984	-13,6

Kehitys Pohjois-Karjalassa

numerotason toimialat

	Liikevaihto 1 000 €		Muutos	
	1.-6.2023	1.-6.2024	1 000 €	%
Kiinteistöalan toiminta (TOL 68)	132 714	141 900	9 185	6,9
Muovituotteiden valmistus (TOL 222)	125 255	133 607	8 352	6,7
Matkailu (TOL 55 + 79900)	26 298	26 822	524	2,0
Metsätalous ja puunkorjuu (TOL 02)	148 255	151 103	2 848	1,9
Tietojenkäsittelypalvelut (TOL 62-63)	52 366	53 029	663	1,3
Metsäbiotalous	662 725	662 370	-355	-0,1
Elintarviketeollisuus (TOL 10-11)	147 464	147 185	-278	-0,2
Puun sahaus, höyläys ja kyllästys (TOL 161)	215 390	212 140	-3 250	-1,5
Kaikki toimialat A-X	4 276 810	4 201 204	-75 606	-1,8
Koneiden ja laitteiden korjaus, huolto ja asennus (TOL 33)	35 733	34 397	-1 337	-3,7
Puutavaran valmistus (TOL 162+310)	62 324	59 987	-2 337	-3,8
Luovien alojen yritysryhmä	50 071	48 049	-2 022	-4,0
Muiden koneiden ja laitteiden valmistus (TOL 28)	286 202	271 566	-14 635	-5,1
Sähköteknisten laitteiden valmistus (TOL 26-27)	91 774	86 059	-5 715	-6,2
Metalliteollisuus (TOL 24-30+33)	654 794	608 537	-46 256	-7,1
Metallituotteiden valmistus (TOL 25)	217 122	198 015	-19 107	-8,8
Luovat alat (TEM)	7 937	5 547	-2 390	-30,1
Kiven leikkaaminen, muotoilu ja viimeistely (TOL 237)	23 452	15 440	-8 012	-34,2

Trendit-lehden tässä numerossa kerrotaan maakunnan talouden kehityksestä vuoden 2024 alkupuolikkaalla. Vertailuajankohtana on edellisen vuoden vastaava ajankohta. Seuraava julkaisu ilmestyy ensi keväänä. Julkaisu on luettavissa myös sähköisesti pohjois-karjala.fi/trendit.

Matkailu vahvistuu ja puun jalostus piristyy Pielisen Karjalassa

-1,2

Pielisen Karjalan yrityssektorin liikevaihdon kehitys on menossa oikeaan suuntaan. Alkuvuonna liikevaihto supistui vain vajaalla 6 miljoonalla eurolla (-1,2 %) vertailujaksoon nähden. Erityisesti teollisuuden liikevaihdon elpyminen on ollut nopeaa: loppuvuoteen 2023 verrattuna koko teollisuuden liikevaihto on kasvanut puolivuotisjaksolla lähes 30 miljoonaa euroa.

Vertailujaksolla koko teollisuuden kehitys jäi vain lievästi miinukselle (-1,6 %), kun viime vuonna kirjattiin vielä kaksi numeroisia miinusprosentteja.

Myönteistä on elintarviketeollisuuden ja majoitus- ja ravitsemistoiminnan tasaisen kasvun jatkuminen. Pelkästään Lieksassa rekisteröityjen yöpymisten määrä kasvoi ensimmäisellä vuosipuoliskolla 18,3 %, ja erityisen ilahduttavaa on ollut keskieuropalaisten matkailijoiden kasvava määrä Kolilla. Matkailijat tulevat nyt muista maista kuin Venäjältä. Nurmeksessa Break Sokos hotel

Bomban järvisiiven avaus näkyy kesän rekisteröityjen yöpymisten kasvuna noin 2 000 kappaleella edelliseen vuoteen verrattuna.

Seutukunnan kannalta tärkeän puun sahaus, höyläys ja kyllästys -toimialan liikevaihto oli toisella vuosikvartaalilla jo kasvussa, ja pahin suhdannekuoppa on takana. Metalliteollisuuden viime vuosien hyvä kasvuvire hyytyi yleisen suhdannekehityksen myötä, mutta nyt on nähtävissä ensimmäisiä signaaleja siitä, että toimialan hidas toipuminen voisi olla käynnistymässä. Puun hyvä kysyntätilanne takaa myös metsätalouden ja puunkorjuu -toimialan tasaisen kehityksen.

Vaikka yritysten liikevaihdot kääntyivät nousuun toisen kvartaalin aikana, on kasvu edelleen haurasta. Voimakkaampi kasvusysäys vaatii vielä korkojen alenemista, jotta luottamus sekä yritysten että yksityisten henkilöiden osalta talouteen palautuu. Korkojen lasku vauh-

dittaisi uusia investointeja, jotka ovat välttämättömiä kasvun pohjan vahvistumiselle.

Erityisesti matkailussa on käynnissä innostavia juttuja. Kevätalvella käynnistyy Pohjois-Karjalan Osuuskaupan suorien lentojen pilotti Milanosta ja Münchenistä Bomballe ja Kolille. Lisäksi Kalevala-aiheisen elokuvan kuvaukset Bomban matkailualueella vahvistavat matkailun kasvua. Näkyvyyden kautta avautuu myös uusia liiketoimintamahdollisuuksia, ja yritystoimintaa suunnittelevien keskuudessa matkailupalvelut herättävätkin kiinnostusta.

Minna Heikkinen
toimitusjohtaja
Pielisen Karjalan Kehittämiskeskus Oy
PIKES

Heikki Rusanen
toimitusjohtaja
Lieksan Kehitys Oy LieKe

Pielisen Karjalan seutukunta

	Liikevaihto 1 000 €		Muutos	
	1.-6.2023	1.-6.2024	1 000 €	%
Elintarviketeollisuus (TOL 10-11)	24 291	25 651	1 360	5,6
Majoitus- ja ravitsemistoiminta (TOL I)	11 275	11 654	379	3,4
Metsätalous ja puunkorjuu (TOL 02)	45 583	46 497	914	2,0
Kuljetus ja varastointi (TOL H)	21 008	21 127	120	0,6
Tukku- ja vähittäiskauppa (TOL G)	91 842	91 918	76	0,1
Muut palvelut (TOL HIJLMNRS)	62 094	61 830	-264	-0,4
Kaikki toimialat A-X	484 650	478 935	-5 715	-1,2
Koko teollisuus (TOL BCD)	234 800	230 987	-3 813	-1,6
Teollisuus (TOL C)	221 941	216 330	-5 611	-2,5
Puun sahaus, höyläys ja kyllästys (TOL 161)	124 279	120 971	-3 308	-2,7
Hallinto- ja tukipalvelutoiminta, tieteellinen ja tekninen toiminta (TOL M+N)	11 026	10 477	-549	-5,0
Metalliteollisuus (TOL 24-30+33)	15 743	14 589	-1 154	-7,3
Metallituotteiden valmistus (TOL 25)	9 378	8 648	-729	-7,8
Puutavaran, puutuotteiden sekä huonekalujen valmistus (TOL 162+310)	3 106	2 828	-278	-8,9
Koneiden ja laitteiden valmistus (TOL 26-27, 28)	3 511	2 876	-635	-18,1
Rakentaminen (TOL F)	19 446	14 894	-4 552	-23,4

Yritysten menestys ja kasvu perustuvat osaamiselle, uudelle tiedolle ja innovaatioille

Syyskuussa julkaistu yritysbarometri kertoi, että pk-yritysten suhdanneodotukset ovat nousseet viime keväästä. Talouden suunta riippuu nyt paljolti siitä, mitä kuluttajat tekevät. Tarvitaan yksityistä kulutusta ja tähän auttaa korkotason lasku.

Pk-yritysten investointihalukkuus on edelleen vaatimattomalla tasolla. Kuitenkin kevään barometriin verrattuna pk-yritysten rekrytointiaikeet näyttävät vahvistuneen. Pk-yritysten kasvuhakuisuus on myös laskenut pitkään, mutta nyt luvuissa näkyy vakautumista.

Yli kolmannes pohjoiskarjalaisista pk-yrityksistä on joko voimakkaasti tai mahdollisuuksien mukaan kasvuhakuisia. Voimakkaasti kasvuhakuisien pk-yritysten osuus kohosi hieman kevään pohjalukemista. Kasvuhakuisuus on silti aiempaan verrattuna vaatimatonta.

Myönteistä on 20–49 henkeä työllistävien yritysten vahvat tulevaisuuden näkymät. Nämä yritykset toimivat kasvun vetureina ja uusien innovaatioiden levittäjinä. Niistä syntyy Suomeen myös kaivattuja kansainvälisiä kärkiyrityksiä. Maakuntamme pk-yrityksistä joka neljäs raportoi harjoittavansa tutkimus- ja kehittämistoimintaa.

Pohjois-Karjalassa on Suomen aktiivisinta yritysten yhteistyö ammattikoulun, ammattikorkeakoulun sekä kehitysyhtiöiden kanssa. Yhteistyön muotona olivat mm. työharjoittelu, opinnäytteiden tekeminen ja innovaatioihin liittyvä kehittäminen. Maakuntamme koulutus-

tarjonta on avainasemassa, että osajia riittää myös tulevaisuudessa. Korkeakouluista valmistuneet pitäisi saada jäämään Pohjois-Karjalaan ja keskiöön nouseekin yritysten tarjoamat harjoittelupaikat sekä työpaikat jo opiskeluaikana.

Elokuussa järjestimme perinteiset kansanedustajien yritysvierailut. Viesti yrityksistä oli selkeä: tieverkon kuntoon pitää panostaa. Saavutettavuus on äärimmäisen tärkeää pohjoiskarjalaisille yrityksille. Osaavan työvoiman saanti nousi myös monessa paikassa keskusteluun. Isoimmassa yrityksissä nousi esille aluepolitiikka ja toive, että heillä olisi mahdollisuus sijoittua jatkossakin Itä-Suomeen. Huolena oli miten taataan riittävät panokset, ettei menetetä tulevaisuuden uskoa.

Suomen talous on kuralla. Lääkkeeksi tähän tarvitaan rohkeutta ja uskoa panostaa suomalaisiin yrityksiin, jotka luovat työpaikkoja ja tuovat valtion kassaan veroeuroja. Talouden elpymistä voidaankin edistää yritysten kasvuun kannustamisella. Investoimalla esim. uusiin teknologioihin, innovaatioihin, infraan sekä koulutukseen. Pitää myös muistaa, että kansantaloutemme on riippuvainen viennistä. Kilpailukykyisillä tuotteilla yritykset pärjäävät vientimarkkinoilla. Uusien vientimarkkinoiden avaamiseen tarvitaan myös rahaa ja resursseja.

Merja Blomberg
toimitusjohtaja
Pohjois-Karjalan Yrittäjät

Joensuun seudun talous kääntyy kasvuun

Talous jatkoi toisenkin peräkkäisen vuosipuoliskon supistumistaan. Toinen kvartaali antaa kuitenkin jo viitteitä talouden suunnan taittumista 1,3 prosentin kasvullaan. Joensuun seutukunnan yrityksiä liikevaihto ensimmäisellä vuosipuoliskolla oli 3,5 miljardia euroa, jossa laskua 1,7 %. Maaliskuun lakot supistivat merkittävästi yrityksiä liikevaihtoa vuoden alussa.

Teollisuuden liikevaihto supistui 49 miljoonaa euroa ja vastaavasti muiden palveluiden liikevaihto kasvoi 12,6 miljoonaa euroa. Suhteellisesti eniten kasvoi kiinteistöala, 7,8 %. Myös muovituotteiden valmistus kasvoi 6,8 %, mikä perustui toisen vuosineljänneksen vahvaan kasvuun (+16,6 %).

Viennin kehitys oli myönteistä Joensuun seudulla. Vienti kasvoi 3,4 %, mikä vastaa 20,9 miljoonan euron lisävientiä. Kehitys oli tarkastelujaksolla oleellisesti valtakunnan keskiarvoa parempi, sillä koko

maan vienti supistui lähes 10 %. Erityisesti muovituotteiden valmistus siivitti Pohjois-Karjalan vientiä, vienti kasvoi maakunnassa 1,8 %. Suhteellisesti suurinta viennin kasvu oli Outokummussa 21,5 %, mikä tarkoittaa 6,5 miljoonan euron lisävientituloja.

Rakentamisessa volyyymi on kuluneen kahdentoista kuukauden aikana laskenut yli 100 miljoonaa euroa, josta alkuvuoden osuus on 41 miljoonaa euroa. Teollisuuden lasku on painottunut vahvasti metalliteollisuuteen, 37,2 miljoonaa euroa. Se on yli 75 % koko teollisuuden laskusta. Suurin euromääräinen kasvu Joensuu seutukunnalla tuli muista palveluista, 12,6 miljoonaa euroa, ja suhteellisesti tarkasteltuna hyvin kasvoi myös matkailu, 3,2 %.

Kaikkien toimialojen työvoimatarve supistui 1,6 %, ja suurinta muutos oli rakentamisessa (-9,2 %) ja teollisuudessa (-4,3 %). Maakunnan työllisten määrä säi-

ly työllisyyskatsauksien perusteella ensimmäisen vuosipuoliskon kuluessa vakaana.

Inflaation hidastuminen ja korkojen lasku on lisännyt investointiaktiivisuutta, mutta konkurssien määrän ennustetaan kuitenkin jatkavan kasvuaan. Rahoituksen saatavuuden haasteet näkyvät edelleen useiden yrityksiä arjessa.

Merkittävät puhtaaseen siirtymään liittyvät investoinnit etenevät, ja erityisesti energian tuottamiseen liittyviä investointiaikkeitä Joensuun seudulla on runsaasti. Kanta- ja jakeluverkkojen kapasiteetti tulee paikallisesti täyttymään lähivuosien aikana. Lukuisat alkusyksyn aikana järjestetyt yritystapahtumat ovat keränneet laajoja yleisöjä, mikä osaltaan kertoo talouden piristymisestä ja käänteestä kohti kasvua.

Tomi Haring
toimitusjohtaja
Business Joensuu Oy

Joensuun seutukunta	Liikevaihto 1 000 €		Muutos	
	1.-6.2023	1.-6.2024	1 000 €	%
Kiinteistöalan toiminta (TOL 68)	116 592	125 728	9 136	7,8
Muovituotteiden valmistus (TOL 222)	124 667	133 138	8 471	6,8
Hallinto- ja tukipalvelutoiminta, tieteellinen ja tekninen toiminta (TOL M+N)	154 901	162 017	7 116	4,6
Matkailu	17 227	17 780	553	3,2
Muut palvelut (TOL HIJLMNRS)	620 663	633 226	12 563	2,0
Majoitus- ja ravitsemistoiminta (TOL I)	75 302	76 733	1 431	1,9
Metsätalous ja puunkorjuu (TOL 02)	81 160	81 524	365	0,4
Puun sahaus, höyläys ja kyllästys (TOL 161)	91 004	90 975	-30	0,0
Tukku- ja vähittäiskauppa (TOL G)	874 815	870 591	-4 224	-0,5
Kaikki toimialat A-X	3 537 852	3 478 899	-58 953	-1,7
Koko teollisuus (TOL BCD)	1 477 165	1 450 619	-26 546	-1,8
Elintarviketeollisuus (TOL 10-11)	115 794	113 747	-2 048	-1,8
Puutavaran, puutuotteiden sekä huonekalujen valmistus (TOL 162+310)	54 351	52 577	-1 774	-3,3
Muiden koneiden ja laitteiden valmistus (TOL 28)	261 138	252 385	-8 752	-3,4
Teollisuus (TOL C)	1 310 565	1 261 572	-48 993	-3,7
Kuljetus ja varastointi (TOL H)	145 532	140 188	-5 344	-3,7
Koneiden ja laitteiden korjaus, huolto ja asennus (TOL 33)	30 996	29 358	-1 638	-5,3
Sähköteknisten laitteiden valmistus (TOL 26-27)	88 782	83 741	-5 041	-5,7
Metalliteollisuus (TOL 24-30+33)	606 768	569 514	-37 254	-6,1
Metallituotteiden valmistus (TOL 25)	204 145	187 115	-17 030	-8,3
Rakentaminen (TOL F)	301 277	260 336	-40 941	-13,6
Muiden ei-metallisten mineraalituotteiden valmistus (TOL 23)	40 302	28 140	-12 162	-30,2

Pakastekuivaus käyntiin Puhoksessa

Seutukunnan yritysten liikevaihto supistui ensimmäisellä vuosipuoliskolla 10,9 miljoonaa euroa. Teollisuus supistui yli 11 prosenttia vastaten 9,1 miljoonaa euroa.

Kasvua nähtiin erityisesti metsätaloudessa ja puunkorjauksessa, sekä majoitus- ja ravitsemistoiminnassa, joka jatkoi kasvuaan jo kuudetta peräkkäistä vuosineljännestä.

Merkittäviä henkilöstövähennyksiä tehtiin edelleen niin teollisuudessa kuin rakentamisessakin.

Viennin supistui toista seurantajaksoa peräkkäin 14 %, joka on selvästi yli maan keskitason. Kokonaisvienti vuoden ensimmäisellä puoliskolla oli 18,8 miljoonaa euroa.

Pitkään valmisteilla ollut pakastekuivausinvestointi on saatu etenemään Puhoksessa, ja maakunnan elintarvikealan yrityksille aukenee uuden-

laisen tuotantokapasiteetin myötä paljon uusia tuotekehitysmahdollisuuksia. Myös Puhoksen bioterminaalien rakentaminen on käynnistynyt ja alueen kehittäminen on JTF-rahoituksen turvin myötätulessa.

Puhtaan energian tuotantoon ja sitä hyödyntävään kulutukseen liittyviä investointiaihioita on suunnitteilla runsaasti Keski-Karjalaan.

-4,2

Tomi Haring
toimitusjohtaja
Business Joensuu Oy

Keski-Karjalan seutukunta

	Liikevaihto 1 000 €		Muutos	
	1.-6.2023	1.-6.2024	1 000 €	%
Metsätalous ja puunkorjuu (TOL 02)	20 563	22 755	2 191	10,7
Majoitus- ja ravitsemistoiminta (TOL I)	3 022	3 210	189	6,2
Kuljetus ja varastointi (TOL H)	17 342	17 752	410	2,4
Tukku- ja vähittäiskauppa (TOL G)	62 781	62 195	-587	-0,9
Rakentaminen (TOL F)	17 731	17 312	-419	-2,4
Muut palvelut (TOL HIJLMNRS)	41 304	39 615	-1 689	-4,1
Kaikki toimialat A-X	256 913	246 046	-10 867	-4,2
Puutavaran, puutuotteiden sekä huonekalujen valmistus (TOL 162+310)	4 891	4 591	-301	-6,1
Koko teollisuus (TOL BCD)	87 896	78 816	-9 080	-10,3
Teollisuus (TOL C)	82 776	73 693	-9 083	-11,0
Hallinto- ja tukipalvelutoiminta, tieteellinen ja tekninen toiminta (TOL M+N)	11 401	9 610	-1 791	-15,7
Metalliteollisuus (TOL 24-30+33)	32 162	24 293	-7 870	-24,5
Koneiden ja laitteiden valmistus (TOL 26-27, 28)	24 174	17 927	-6 248	-25,8
Metallituotteiden valmistus (TOL 25)	3 566	2 253	-1 313	-36,8

Karjalan kultalinjasta halutaan kansallinen menestystarina

Kaivostoiminnan ja louhinnan liikevaihdon kehitys näytti lupaavia merkkejä vuoden ensimmäisellä puoliskolla. Ilomantsissa kullan tuotantomäärä kasvoi uuden kaivoksen myötä.

Endominesin Pampalon kultakaivoksen liikevaihto oli tammi-kesäkuussa 13,1 miljoonaa, jossa oli kasvua edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan 22 prosenttia.

Toimitusjohtaja **Kari Vyhtisen** mukaan liikevaihto perustui tuotannon kasvuun, jota kullan vahva markkinahinta tuki. Yhtiö avasi helmikuussa uuden avokaivoksen Hoskoon.

- Viime vuonna liikevaihtomme kasvoi 46 prosenttia. Myös tästä vuodesta tulee hyvä ja suurin osa kasvusta tulee tuotantomäärän kasvusta. Kullan hinta on noussut edelleen tämän vuoden aikana ja näkymä on erittäin hyvä, Vyhtinen kertoo.

Tammi-kesäkuussa kullan hinta oli 2 205 dollaria unssilta (troy-unssi 31,1 g). Haastatteluhetkellä (8.10.) se huiteli 2 647 dollarissa.

- Geopoliittinen epävarmuus heijastuu kullan hintaan ja sen takia on rikottu ennätyksiä. Kulta on edelleen eräänlainen turvasatama.

Pampalossa on vietetty menneinä vuosina myös hiljaiseloa suhdanteiden takia.

- Kullan hinta oli 1 200–1 300 dollaria unssilta, kun kaivos laitettiin ylläpitotilaan vuonna 2018. Maailma on nyt toisenlainen paikka ja on vaikea nähdä, että tilanne toistuisi.

Tähtäimessä uusi kokoluokka

Kotimaisessa omistuksessa olevan Endominesin tavoitteena on kehittyä huomattavasti nykyistä suuremmaksi toimijaksi. Malminetsintä on jatkuvaa toimintaa, ja käynnissä on luvitusprosessi Pampalosta 15 kilometriä etelään avattavalle kaivokselle. Yhtiössä puhutaan eteläisestä kultalinjasta.

- Lupaprosessi päättyy vuoden 2028 lopulla. Tavoitteena on, että voisimme käynnistää tuotannon 2030, Kari Vyhtinen kertoo.

Kun tänä vuonna yhtiö ennakoii louhivansa kultaa 460–530 kiloa, vuoden 2030 jälkeen puhutaan jopa kuusinkermaisesta määrästä.

Vyhtinen haluaa yhtiön jäävän aikakirjoihin muutenkin kuin taloudellisen tuloksen tekijänä. Yhteiskuntavastuu, ympäristöasiat ja avoimuus ovat erottamaton osa toimintaa.

- Olemme suomalainen toimija, joka tekee, mitä lupaa. Meille on tärkeää, että työllistämme paikallisia ja luomme hyvinvointia alueelle. Teemme mieluummin yhteistyötä paikallisten yritysten

Kari Vyhtinen on Endominesin toimitusjohtaja

kanssa kuin maailman suurimpien. Haluamme, että paikalliset yritykset voivat hyvin ja voivat kasvaa mukanaamme.

Suomi on poikkeuksellisen hyvä maa kaivostoiminnalle. Entä jos joku jättimäinen globaali yritys haluaa ostaa Endominesin?

- Alueemme on kieltämättä kiinnostava kansainvälisten toimijoiden silmissä, mutta emme ole hakemassa pikavoittoja. Meillä on vahvoja omistajia ja tavoitteenamme on luoda tästä suomalainen menestystarina. Toiminta tulee jatkumaan kymmeniä vuosia.

Sami Tolvanen

viestintäpäällikkö

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto

Endomines Finland Oyj

- Suomalainen kaivos- ja malminetsintäyhtiö, tunnetuimpia omistajia kauppaneuvos Kyösti Kakkonen.
- Tuottaa kultaa kora- ja elektroniikkateollisuuden tarpeisiin, kolmannes päättyy keskuspankeille ja muihin sijoituskohteisiin.
- Vuoden 2023 lukuja: kullan tuotanto 397,8 kiloa, liikevaihto 19,7 miljoonaa euroa.
- Omia työntekijöitä 50 ja urakoitsijoiden 50. Lisäksi käyttää paikallisten yritysten palveluja.
- Tuotanto Pampalossa, josta kultarikaste kuljetetaan Bolidenin sulattamoon Harjavaltaan. Omistaa oikeudet seitsemään kultaesintymään Yhdysvalloissa
- Avasi Hoskon avolouhoksen helmikuussa 2024. Hosko sijaitsee Karjalan kultalinjalla noin 20 km pohjoiseen Pampalosta.
- Pampalon kaivoksen toiminta käynnistyi vuonna 2011.

GTK Mintecille jättimäinen valtion rahoitus Outokumpuun

GTK Mintecin kehittämiskokonaisuus sai alkusyksystä jättipotin. Valtion budjettiin esitetään 18 miljoonan euron valtuutta koetehtaan uudistamiseen, joka tulisi realisoitumaan seuraavien neljän vuoden aikana. Kyseessä on ennätysmäinen panostus maakunnan TKI-infraan ja maakunnassa toimivan valtion tutkimuslaitoksen toimintaedellytyksiin.

Investointien myötä GTK Mintecin rooli kansainvälisenä mineraalialan huippuyksikkönä vahvistuu entisestään. Tätä tukevat mineraalialan merkityksen kasvu globaalisti ja siirtymä kohti kiertotalouden tavoitteita.

Uuden koetehtaan kapasiteetti luo mahdollisuudet palvella asiakkaita tehokkaammin ja kasvattaa tutkimustoimintaa kiertotalousteeman ympärillä. Koetehtaan investoinnin kokonaisarvo on yhteensä 55 miljoonaa euroa. Tavoitteena on vähentää kaivannaisjätteiden määrää ja lisätä mm. sekundaaristen raaka-aineiden hyötykäyttöä. Koetehtaan kautta pystytään vastamaan entistä paremmin mm. EU:n kriittisten raaka-aineiden asetuksen tuomiin vaatimuksiin.

+8,9

Keväällä Outokummussa otettiin käyttöön täysin uudet laboratorio- ja toimistorakennukset. Kokonaisuuteen investoitiin noin 20 miljoonaa euroa. Lisäksi kuluvan syksyn aikana saadaan käynnistettyä uudenlainen rikastushiekkojen tutkimukseen liittyvä Smarttest-alue, jossa voidaan toteuttaa kontrolloiduissa olosuhteissa erilaisten sivuvirtojen tutkimusta. Kaikkiensa GTK Mintecin mahdollisuudet tehdä yritys sektorin yhteistyötä erilaisissa tutkimus- ja innovaatioteemoissa ovat vahvistuneet merkittävästi.

Investoinnit ja toiminnan kasvu tuovat Outokumpuun myös tarvetta lisähenkilöstölle. Osaavaa työvoimaa on rekrytoitu jo tämän vuoden aikana, ja osa rekrytoinneista toteutuu pidemmällä aikajänteellä samalla kun investoinnit etenevät.

Maarit Siitonen
elinkeino- ja innovaatioasiantuntija
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto

Kalevala-elokuva lisää Bomban houkuttelevuutta

Suomen kansalliseepoksesta kuvattava Kalevala: Kullervon tarina -elokuva on jo nyt tuonut Nurmekseen Bomban alueelle täysin uudenlaista mielenkiintoa. Ohjaaja **Antti J. Jokisen** johdolla 17.9. alkaneet elokuvan kuvaukset on huomioitu niin kansallisessa kuin kansainvälisissäkin tiedotusvälineissä.

Elokuvan pääyhteistyökumppanina Pohjois-Karjalan Osuuskaupalle (PKO) kyse on elokuvan mahdollistamisen lisäksi pitkäjänteisestä Bomban alueen matkailumarkkinoinnista.

- Kalevala-teemainen elokuva ja siihen liittyvä elokuvamatkailu tuovat hienon lisän viime vuosina tehtyyn matkailukokonaisuuteen. Kalevalan mystiikan uskomme kotimaisten matkailijoiden lisäksi kiinnostavan myös ulkomaalaisia turisteja, toimitusjohtaja **Juha Kivelä** sanoo.

Viihdeteollisuus tukee matkailua meillä ja maailmalla

Viihdeteollisuuden ja matkailun yhdistämisestä on hyviä kokemuksia esimerkiksi Etelä-Ruotsin Ystadista. Se on monille tutun ruotsalaisen poliisihahmon, Kurt Wallanderin kotipaikka. Suomessa puolestaan esimerkiksi Tampere on hyödyntänyt Koskinen-sarjaa, jossa esiintyy Kullervon tarinassakin mukana oleva **Eero Aho**.

PKO:n tavoitteena on hyödyntää Kalevala-teemaa Bomban alueen matkailussa myös elokuvatuotannon jälkeen.

- Hotellin yhteydessä oleva Bomba-talo on yksi karjalaisen kulttuuriperinnön helmistä, ja sen läheisyyteen rakennamme yhteistyössä elokuvan kuvauspaikkoja. Elokuvan kuvaamisen jälkeen lavasteina käytetyissä taloissa, aitoissa ja pihapiirissä tullaan järjestämään erilaisia Kalevala-teemaisia tapahtumia. Meille oli tärkeää, että elokuvan tuottaja **Marko Röhrillä** tiimeineen oli kokemusta tällaisesta toiminnasta, matkailukaupan toimialajohtaja **Satu Näsärö** sanoo.

Kauhavalla sijaitsevan Powerparkin yhteydessä on perheen pienimmille suunnattu Röllikylä, jossa on kuvattu Röllin ja kultainen avain -elokuva. Kylän ulkoasu pohjautuu menestyksekkääseen Röllin Sydän -animaatioelokuvaan ja kylä on tuotettu yhteistyössä Matila & Röhr Productionsin kanssa.

Jo elokuvan kuvaukset tuovat alueen toimijoille lisää ansaintamahdollisuuksia: esimerkiksi lavasteryhmään palkataan 25 pohjoiskarjalaista ammattilaista, mikä lisäksi suurin osa elokuvan avustajista roolitetaan paikallisista henkilöistä

Petri Vähä
viestintä- ja vastuullisuusjohtaja
Pohjois-Karjalan Osuuskauppa

Matkailu polkee myötätuudessa haasteista huolimatta

+2,0

Ensin hyvät uutiset: Pohjois-Karjalan matkailu ja siihen liittyen laajemmin koko majoitus- ja ravitsemistoiminta ovat parin prosentin kasvussa. Osuuskaupan investoinnit majoituskapasiteettiin Joensuussa ja Kolilla näkyvät luvuissa. Ja jatkossa entistä vahvemmin, kun myös Bomban hotellin uusi lisäsiipi näkyy jo loppuvuoden luvuissa. Iloita voi myös siitä, että uudistunut Visit Karelia on päässyt liikkeelle Business Joensuun siipien suojassa.

Mutta sitten harmaat pilvet: moni pienempi matkailu- ja ravintolayrittäjä on laittanut tai laittamassa ovensa sappeihin. Eikä sinällään ihme, sillä kaikki viime vuosien kriisit ovat koelleet kovasti matkailualaa. Viimeisimpänä näkyvän muutoksena on ihmisten tiukka taloustilanne, mikä on muuttanut kulutuskäyttäytymistä. Täytyy nostaa hattua sitkeille matkailuyrittäjille, jotka jaksavat jatkaa ja edelleen uskoa valoisampaan tulevaisuuteen.

Vaikeiden aikojen jälkeen maakunnan matkailuala kaipaa kipeästi yrittäjävetoisia uusia investointeja, vaikka sitten aluksi yksittäisinä mökkeinä. Ja matkailijat kaipaavat uusia, vetovoimaisia tuotteita. Matkailumarkkinoiden uusjako koronan jälkeen on parhaillaan menossa. Ja tässä jaossa Suomen, Järvi-Suomen ja Pohjois-Karjalan olisi päästävä nykyistä paremmin mukaan ja lohkaisemaan kakusta entistä isompi pala. Ovatko viileys ja Suomen kesä jatkossa valteja, kun Välimeren alueella kärsitään tukahduttavista helteistä?

Entä miltä näyttävät matkailualamme lähiajat? Ensilumi tuo ensimmäiset aktiivikuntoilijat, kokousten lisääntyminen tuo koko ajan enemmän vieraita maakuntaan. Ampumahiihdon maailmancupin avauskisat Kontiolahdella vetävät runsaasti kansainvälisiä vieraita marras-joulukuun vaihteessa. Ja samaan aikaan pikkujoulukausi vilkastuttaa ravintolaelämää.

Ensi vuonna starttaavat odotetut S-ryhmän suorat charter-lennot Keski-Euroopasta Pohjois-Karjalaan. Tämä on erittäin merkittävä avaus kansainvälisten matkailijoiden saamiseksi tänne. Juuri kansainvälisessä matkailussa ovat olleet niin Suomen kuin Itä-Suomen haasteet. Suomi on menettänyt markkinaosuutta maailmalla ja samalla kansainvälistä markkinointityötä tekevän Visit Finlandin resursseja on leikattu. Järvi-Suomi voisi olla Suomen uusi Lappi, mutta se vaatisi paljon panostuksia kansainvälisiin tuotteisiin, markkinointiin ja suoriin lentoyhteyksiin. Ensi vuodesta on tulossa äärimmäisen mielenkiintoinen.

Onko ensi kesän hitti gravel-pyöräily? Upeita hiekkateitä maalaismaisemassa järvineen ja korkeine vaaroinneen maakunnassa riittää poljettavaksi. Uusia reittejä on maakuntaan sopivasti tulossa. Mutta sitä ennen nautitaan talvisesta luonnostamme!

Jarno Turunen
yhteyspäällikkö

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto

Elokuvarintamalla vilkasta

Luovien alojen liikevaihto kääntyi laskuun vuoden 2024 alkupuoliskolla kahden vuoden kasvulukujen jälkeen (vuosi 2022 +20,7 %, vuosi 2023 +5 %). Liikevaihto laski 2023 alkuvuoden 50 miljoonasta eurosta 48 miljoonaan euroon eli 4 prosenttia.

Laskeneista liikevaihtoluvuista huolimatta luovilla aloilla on ollut myös positiivista kehitystä. Toiminta av-alalla on ollut vilkasta ja maakuntaan on

saatu houkuteltu useita eri kokoisia tuotantoja. Emma Thompsonin tähdittämää, kansainväliseen levitykseen menevää Fisherwoman-elokuva kuvattiin useita viikkoja Kolin upeissa maisemissa. Tuotanto työllisti laajan joukon erilaisia ammattilaisia av-alan osaajista kaivinkonekuljettajiin ja toi myös merkittävän matkailutulon Kolin talvikauteen. Kuvaukset toivat paljon positiivista kotimaista ja kansainvälistä näkyvyyttä maakunnalle niin alueena kuin av-tuotantokohteena.

Elisa Viihteen Operaatio Valhalla -scifisarjaa kuvattiin Outokummun Vanhalla kaivoksella ja Kolilla. Tuotanto teki yhteistyötä mm. Outokummun kaupungin, Pohjois-Karjalan koulutus-kuntayhtymä Riverian ja Karelia ammattikorkeakoulun kanssa ja tarjosi siten työssäoppimismahdollisuuksia tuleville ammattilaisille.

Kolmas esimerkki on Nurmeksen Bomballa kuvattava Kalevala – Kuller-von tarina-elokuva. Sen myötä Bomballe on rakentumassa elokuvan kullisseja hyödyntävä matkailukohde uusine palveluineen yhteistyössä elokuvatuotannon, Pohjois-Karjalan Osuuskaupan ja muiden paikallisten toimijoiden kanssa.

Lisäksi maakunnassa on toteutettu useita pienempiä tuotantoja, joissa toimijoina ovat olleet erityisesti maakunnan omat tuotantoyhtiöt. Myös loppuvuodelle ja ensi vuodelle on useita tuotantoja suunnitteilla.

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto on uudistamassa av-tuotantokannustintaan, jolla on iso merkitys av-tuotantojen houkuttelussa alueelle. Tukea myönnetään Pohjois-Karjalassa syntyneisiin alueellisiin kustannuksiin. Suuren kysynnän ja pienentyvän budjetin vuoksi av-tuotantotuen tukiprosenttia tullaan laskemaan muiden suomalaisten alueiden myöntämien av-kannustinten tasolle ja pilottituotantotukimuoto poistetaan. Maakunnan omien av-alan yritysten pääsyä isompien rahoitusten ja kehittämismuotojen piiriin tuetaan edelleen myyntitrailerituella, jonka avulla toimijat voivat osoittaa osaamistonsa ja ideansa rahoittajille ja muille tuotannossa mukana oleville tahoille.

Tiina Moisala

*aluekehitysasiantuntija
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto*

-4,0

Metsätaloudessa vahvistuvaa Suomi–Kanada-yhteistyötä ja uusia avauksia

Pohjoiskarjalaiset metsäalan yritykset ovat löytäneet Pohjois-Amerikasta idänkauppaa korvaavaa uutta markkinaa. Forest Joensuu vauhdittaa yritysten pääsyä markkinoille Atlantin tuolla puolen.

Suomi ja Kanada ovat tehneet pitkään yhteistyötä metsätalouden saralla. Molemmille metsät ovat taloudellisesti ja kulttuurillisesti merkittävä luonnonvara, jota kohtaan katseet kääntyvät myös nyt, kun ratkaisuja etsitään esimerkiksi ilmastonmuutokseen ja kestävään kehitykseen.

Syyskuussa Business Joensuun, Joensuun kaupungin, Luken ja paikallisten yritysten edustajia osallistui DEMO International-konferenssiin ja messuille Ottawassa, Kanadassa. Forest Joensuu -delegaation tavoitteena oli vakuuttaa kanadalainen kohderyhmä siitä, että suomalaisella osaamisella on potentiaalia auttaa Kanadan vaikeuksissa olevaa metsäsektoria. Samalla haluttiin lisätä Forest Joensuu-ekosysteemin tunnettuutta ja saada uusia liiketoiminta-avauksia sekä vahvistaa maiden välistä yhteistyötä niin tutkimuksen, liiketoiminnan kuin koulutuksen saralla.

Suomalaisella metsäosaamisella on annettavaa metsäpalojen ennaltaehkäisyyn ja hallintaan, ilmastonmuutoksen keskeillä muuttuvien metsien hoitoon, vähähiilisuuden ja digitaalisen metsätalouden ratkaisuihin, metsätalouden keruuseen ja hyödyntämiseen sekä metsätalouden tehokkuuden ja kannattavuuden parantamiseen.

- Viime aikoina massiivisista metsäpaloista kärsinyt Kanada voisi hyötyä suomalaisesta metsänhoitomallista, jossa panostetaan tieverkoston kehittämiseen metsäalueilla ja etenkin asutuskeskittyneiden läheisyydessä hakkuita tehtäisiin myös poiminta- ja pienaukkohakkuilla. Me voimme puolestamme ottaa oppia suurpalojen hallinnasta, Luken johtava tutkija **Lauri Sikanen** kertoo.

Joensuun ainutlaatuinen metsäalan keskittyminen kiinnostaa Kanadassa. Kestävä metsätalous voi toimia myös taloudellisen kasvun mahdollistajana, ja Kanadan markkinat tarjoavat paljon potentiaalia suomalaisyrityksille.

- Kanadassa on paljon hajallaan olevia kyliä ja yhteisöjä, joissa käytetään edelleen lämmitykseen paljon öljyä ja propania, vaikka ympärillä on metsää yllin

kyllin. Suomalaisen mallin mukainen lämpöyrittäjäyys olisi ilmastoteko ja lisäksi yrittäjyyden kautta alueen elinvoimaa, Sikanen sanoo.

- Suomessa ollaan metsäteknologian kehityksessä pitkällä, joten Kanadassa riittää yrityksille mahdollisuuksia läpi koko arvoketjun alkaen metsien inventoinneista. Puhdas siirtymä luo erityisesti suuryrityksille paineita, joihin etsitään ratkaisuja, toteaa Suomen kunniakonsuli **Pasi Pinta**, jonka yritys NordBEST Inc. vie biotalous- ja teknologiaratkaisuja Kanadan markkinoille.

Mukana Ottawassa oli myös joukko yrityksiä verkostoitumassa, tapaamassa asiakkaita ja etsimässä uusia avauksia.

Koulutusvientiä ja konsultointia

Suomi näytti olevan johtava maa myös DEMO-metsämessuilla Quebecin puolella Gatineauissa. Omilla osastoillaan tai paikallisten edustajiensa kautta edustetuna olivat kaikki merkittävät suomalaiset metsäkorjuuteknologioiden toimittajat. Muun muassa Ponsse Oyj ja Kesla Oyj järjestivät kolmen päivän ajan työnäytöksiä koneillaan tuhansille messukävijöille.

Myös koulutusyhteistyössä on paljon mahdollisuuksia.

- Sovimme jo jatkotoimenpiteistä, joihin otetaan mukaan koulutuslaitostemme edustajia. Koulutusosaamisessamme on potentiaalia koulutusmallin vientiin ja konsulttibisnekseen. Jo olemassa oleva opiskelijayhteistyö esimerkiksi Itä-Suomen yliopiston vaihto-ohjelmien sekä Ri-

verian koulutusviennin kautta ovat hyvä lähtökohta jatkokehittämiseen, Joensuun kaupungin elinkeino- ja kansainvälisten asioiden päällikkö **Seppo Tossavainen** kertoo.

Kansainväliset messut ensi kesäkuussa Joensuussa

Pohjois-Karjalaan saapuu vielä tämän vuoden puolella pari delegaatiota Pohjois-Amerikasta. Ensi kesäkuussa Joensuussa järjestettävään kansainväliseen Formec 2025 -tapahtumaan voidaan odottaa kanadalaisia ja USA:laisia vierailijoita.

Formecin yhteyteen kaavillaan käytännön metsäteknologioihin keskittyvää Forest Joensuu-tapahtumaa, jossa vieraat viedään metsään, yritysten tehtaille ja tutkimus- ja oppilaitoksiin tutustumaan konkreettisiin ratkaisuihin ja toimintatapoihin. Joensuu on ainoa paikka maailmassa, missä näin voidaan toimia pienellä alueella sekä lyhyillä ja nopeilla siirtymillä.

- Etsimme jatkuvasti uusia tapoja luoda tästä hyvästä yhteistyöstä myös kestävä liiketoimintaa. Alueemme yritykset ovat jo löytäneet Pohjois-Amerikasta mukavasti idänkauppaa korvaavaa uutta markkinaa ja painamme lisää kaasua tähän kehityskulkuun Forest Joensuu-ekosysteemin resursseilla. Terveiden ja muutoksissa kestävien metsien täytyy olla prioriteetti ja Joensuu on avainasemassa johdattamassa metsän uudelle aikakaudelle, Tossavainen summaa.

Anne-Maria Kankaisto
markkinoinnin asiantuntija
Business Joensuu Oy

Metsätalous kaipaa tulevaisuuden tekoja

Suhdannetietojen mukaan metsäalan liikevaihdon lasku jatkuu lukuun ottamatta metsätaloutta ja puunkorjuuta. Puuntuonnin hyytyminen Venäjältä on konkretisoitunut maakunnassa hakkuiden lisääntymisenä ja se näkyy tämän luvun takana.

Puuta eri tavoin jalostava teollisuus ei ole päässyt vielä nousuun. Tähän vaikuttaa varmasti ennen muuta yleinen taloudellisesti haastava tilanne.

Pohjois-Karjalassa Luken tekemän selvityksen mukaan metsäsektorin taloudellinen merkitys on huomattava. Sen osuus arvonlisäyksestä on 10,8 prosenttia ja työllisistä 5,5 %. Vertailun vuoksi vastaavat luvut koko Suomen metsäsektorin osalta ovat arvonlisäyksestä 4,5 % ja työllisistä 2,7 % (<https://www.luke.fi/fi/projektit/memu>). Lukujen perusteel-

la on ymmärrettävää, miksi metsätalous on tärkeä osa maakunnan elinvoimaa ja sen säilymistä.

Maakunnan elinvoiman säilyminen on puolestaan tärkeä asia rajaturvallisuudelle; Pohjois-Karjalalla on koko EU:n ja nykyisin myös Naton itäisin raja Venäjän kanssa. Euroopan parlamentin jäsen **Mika Aaltola** totesi syyskuussa Nurmeksessa pidetyssä Maaseutuparlamentissa, että suurin puolustustahto on ihmisellä, joka puolustaa kotiaan. Tämä näkyy myös Naton turvallisuusstrategiassa, missä raja-alueiden elinvoima ja asuttuna pysyminen on tärkeä osa kokonaisturvallisuutta.

Entä mitä vaaditaan siihen, että haluaa asua Pohjois-Karjalassa? Ennen muuta se edellyttää työtä ja toimeentuloa, sitä että on mahdollista selvittää jokapäiväis-

tä kustannuksista ja voida hyvin. Ympäristöllä ja luonnolla on myös suuri merkitys viihtyvyydelle.

Metsäbiotalous yhdistää nämä kaksi näkökulmaa; se tarjoaa toimeentuloa ja oikein harjoitettuna ja toteutettuna myös ylläpitää luonnon monimuotoisuutta ja terveyttä. Meidän on kyettävä tulevaisuudessa edistämään metsätalouteen liittyvää yritystoimintaa ja siten työpaikkoja ja osattava tehdä se entistä kestävämmän, jotta sama mahdollisuus säilyy tulevaisuudessakin.

Jälleen kerran: arvonlisän nostaminen hakkuiden jatkuvan lisäämisen sijaan on tärkein keino varmistaa metsistä saata-va tuotto.

Sari Koivula

*metsä- ja ilmastoasiantuntija
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto*

-1,5 puun sahaus
-0,1 metsäbiotalous
+1,9 metsätalous

-13,6

Rakentamisen alamäki jyrkkeni

Jo viime vuonna laskuun kääntynyt rakentamisen liikevaihto supistui Pohjois-Karjalassa edelleen, ja alan alamäki vain jyrkkeni alkuvuoden aikana. Tammi-kesäkuussa rakennussektorilta kertyi noin 293 milj. euron liikevaihto, mikä oli 46 milj. euroa ja 13,6 % vähemmän kuin edellisen vuoden vastaavana ajankohtana.

Ensimmäisellä neljänneksellä liikevaihto laski 11,8 % ja toisella neljänneksellä 14,9 %. Heikoin kuukausi ajoittui tarkastelujakson loppuun eli kesäkuulle. Rakentamisen henkilöstömäärä laski sekin alkuvuonna selvästi, 9,0 %. Alan ongelmat näkyivät myös koko maan tasolla: rakentamisen liikevaihto supistui 9,8 %.

Rakennusalan taantumasta ja haasteiden jatkumisesta kertovat myös tiedot myönnettyjen rakennuslupien sekä aloitettujen ja valmistuneiden rakennushankkeiden määrässä. Tammi-heinäkuussa Pohjois-Karjalassa myönnettiin 461 rakennuslupaa. Tämä oli 8,7 % vähemmän kuin vuotta aiemmin ja tarkoittanee sitä, että rakentamisen liikevaihtoluvuissa ei vielä ole nähty pohjaa, vaikka lasku onkin rakennuslupien määrän kehityksestä päätellen lähitule-

vaisuudessa jo loiventumassa. Rakentamisen vilkkaista vuosista ollaan joka tapauksessa kaukana.

Pidemmillä aikavälillä kehityksen suunta on ollut jyrkkä: vuoden 2021 alkupuoliskoon verrattuna rakennuslupien määrä on puolittunut ja viime vuosikymmenen rakentamisen hurjista vuosista lupien määrä on laskenut vielä enemmän.

Taloudessa ei vielä tapahdu riittävästi, että kehitys näkyisi rakentamisen toipumisena aivan lähiaikoina. Valtiovarainministeriön rakentamisen suhdanneryhmä ennustaa kuitenkin rakentamisen taantumien päättävän ja alan selvää elpymistä odotetaan ensi vuodelle. Rakentamiskustannusten nousu on pysähtynyt ja viime kuukausina kustannuksissa on tultu jo hieman alaspäin. Korkojen lasku puolestaan lisää asuntojen kysyntää ja näkyy ennen pitkää rakentamisen vilkastumisena.

Kimmo Niiranen

*maakunta-asiamies
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto*

Metallissa notkahdus, muovi elpyi kasvuvauhtiin

Teknoliateollisuudessa tilanne näyttää kaksijakoisena kahden suurimman pääluokan, eli metalliteollisuuden ja muovituotteiden kautta tarkasteluna. Kokonaistilanne on kääntynyt hankalampaan suuntaan metalliteollisuudessa, jossa liikevaihdon muutos oli -7 % verrattuna vuoden 2023 alkupuoliskoon. Laskua oli siis reilut 46 miljoonaa euroa.

Toki on huomioitava, että maakunnan yritykset ovat pärjänneet tähän mennessä melko hyvin verrattuna kansalliseen tilanteeseen. Siinä suhteessa pudotus oli arvattavissa.

Vielä vuosi sitten maakunnan metalliteollisuuden vientiluvuissa oli selkeää kasvua. Tänä vuonna vientiliikevaihto laski 1,6 % verrattuna alkuvuoden 2023

lukuihin. Kansallisesti metalliteollisuuden vienti laski Suomessa merkittävästi enemmän, noin 10 %.

Pitkälti Joensuun seudulle keskittynyt muovituotteiden valmistus kehittyi positiivisesti, ja liikevaihdon kasvua kertyi 6,7 %, eli lähes 8,5 miljoonaa euroa. Ertiysen vahvaa kasvu oli vuoden toisen kvartaalin aikana. Vielä vuosi sitten liikevaihto supistui merkittävästi. Vienti kasvoi muovituotteiden osalta seurantaikaudella muhkeat 25 %, mikä on lähes 20 miljoonaa euroa.

Sekä muovi- ja että metallialan yrityksissä on paljon vaihteluita toimialan sisällä. Tilanteet eivät ole kaikilla samanlaiset ja osalla ovat tilauskannat hyvinkin lupaavat. Toisaalta moni ennakoi hankalien aikojen jatkuvan talven yli kevääseen,

mikä on voinut heijastua myös henkilöstöratkaisuihin. Yhteisenä haasteena monilla on, että konkreettisia merkkejä suhdanteen kääntymisestä ei vielä ole näkyvillä, vaikka esimerkiksi korkotason lasku antaa viitteitä parempaan.

Tietoliikennepalveluissa oli pientä liikevaihdon kasvua, 1,3 %, joka kertyi erityisesti tämän vuoden toisen neljänneksen aikana. Toimialan kasvu näyttää hieman supistuneen edellisvuosien luvuista. Sähkötekniikan laitteiden valmistuksessa oli laskeva trendi ja liikevaihto heikkeni n. 6 %, eli 5,7 miljoonaa euroa edellisvuodesta.

Maarit Siitonen

*elinkeino- ja innovaatioasiantuntija
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto*

+6,7 muovi
-7,1 metalli

Kauppa kävi vakiintuneella tasolla

Kaupan alan liikevaihto laski Pohjois-Karjalassa kuluvan vuoden alkupuoliskolla 0,4 %. Hienoisesta alavireestä huolimatta liikevaihto ylitti jälleen miljardin euron rajapyykin. Monista muista aloista poiketen kaupan alan liikevaihdon kehitys heikkeni hieman vuoden edetessä. Vuoden ensimmäisellä neljänneksellä liikevaihto pysyi edellisvuoden vastaavan ajankohdan tasolla, mutta toisella neljänneksellä kertyi 0,8 % lasku. Kaiken kaikkiaan kaupan alan liikevaihto on ollut varsin vakiintuneella tasolla viimeiset puolitoista vuotta.

Valtakunnallisesti kaupan kehitys oli puolivuositasolla hieman heikompaa kuin Pohjois-Karjalassa, alan liikevaihto laski 2,6 %. Toisaalta koko maan luvuissa suunta ei ollut heikenevä, ensimmäi-

sellä neljänneksellä lasku oli 2,8 % ja toisella 2,4 %.

Eroa koko maan tasolla tapahtuneen kehityksen ja Pohjois-Karjalan kehityksen välillä voidaan hakea valtakunnallisista kaupan liikevaihtokuvaajatilastoista. Ne kertovat, että koko maan tasolla kaupan liikevaihdon kehitykseen vaikutti erityisesti tukkukaupan heikko kehitys. Myös vähittäiskaupan ja moottoriajoneuvojen kaupan liikevaihdot ja hintojen muutoksista puhdistetut myyntimäärät laskivat. Valtakunnallisesti tukkukaupan osuus koko kaupan toimialasta on huomattavasti suurempi kuin Pohjois-Karjalassa.

Kimmo Niiranen

*maakunta-asiamies
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto*

-0,4

Teollisuuden vienti positiivinen yllätys

Pohjois-Karjalan teollisuuden viennin alkuvuoden kehitys oli positiivinen yllätys. Maakunnan vienti kasvoi 1,8 prosenttia. Vaikka luku näyttää vaatimattomalta, on ero koko maahan huima, sillä Suomen teollisuuden vienti notkahti samaan aikaan peräti -9,7 prosenttia.

Käytännössä muoviteollisuuden viennin hurja kasvu (+25,3 %) veti koko maakunnan teollisuuden viennin plussan puolelle. Muovilla menee siis lujaa. Ja maakunnan teollisuudella ehkä paremmin kuin yleinen ilmapiiri antaisi ymmärtää.

Mutta on lukujen takana toinenkin ilahduttava käänne. Alkuvuodesta sekä puupuoella että metalliteollisuudessa mentiin alaspäin, mutta käännettiin kasvuun vuoden toisella neljänneksellä. Sama käänne keväästä lähtien näkyy myös vahvasti seutukuntakohtaisissa vientiluvuissa. Tämä lupaa hyvää loppuvuodelle.

Näyttää siltä, että aurinko nousee jälleen idästä.

Jarno Turunen
yhteyspäällikkö

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto

Vienti Pohjois-Karjalassa

	Liikevaihto 1 000 €		Muutos	
	1.-6.2023	1.-6.2024	1 000 €	%
Muovituotteiden valmistus (TOL 222)	77 043	96 519	19 475	25,3
Teollisuus (TOL C)	746 536	759 935	13 398	1,8
Puun sahaus, höyläys ja kyllästys (TOL 161)	102 803	101 969	-834	-0,8
Puutavaran, puutuotteiden sekä huonekalujen valmistus (TOL 162+310)	20 022	19 830	-192	-1,0
Metalliteollisuus (TOL 24-30+33)	296 265	291 629	-4 636	-1,6
Metallituotteiden valmistus (TOL 25)	79 913	76 854	-3 059	-3,8
Kiven leikkaaminen, muotoilu ja viimeistely (TOL 237)	15 332	9 471	-5 861	-38,2

POHJOIS-KARJALAN
KAUPPAKAMARI

Julkaisija: Pohjois-Karjalan maakuntaliitto

Päätoimittaja: Sami Tolvanen

Graafinen suunnittelu ja taitto: Laura Jussila

Aineistojen käsittely, taulukot ja kuvat:

Kimmo Niiranen

Tilastoaineisto: Tilastokeskus,
Asiakaskohtainen suhdannepalvelu

Kuvat: Pohjois-Karjalan Osuuskauppa
kansi ja s. 10

Eetu Ahlberg s. 2, 4-5, 6-7, 13

Endomines Oyj s. 8-9

Anne-Maria Kankaisto s. 12

Thermo Fisher Scientific s. 14-15

Painatus: Grano

Painosmäärä: 600 kpl

Ilmestyminen: kaksi kertaa vuodessa